I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/2463 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 14 декември 2022 година

за създаване на инструмент за предоставяне на подкрепа на Украйна през 2023 г. (макрофинансова помощ +)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 212 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([1]),

като имат предвид, че:

(1) На 1 септември 2017 г. влезе в сила споразумение за асоцииране между Съюза и Украйна ([2]), включващо задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия.

(2) През 2014 г. Украйна започна да изпълнява амбициозна програма за реформи с цел да стабилизира своята икономика и да подобри поминъка на своите граждани. Едни от най-важните приоритети в програмата са борбата с корупцията и конституционната, изборната и съдебната реформа. Изпълнението на тези реформи бе подкрепено чрез последователни програми за макрофинансова помощ, от които Украйна получи помощ от Съюза под формата на заеми на обща стойност 6,6 милиарда евро.

(3) По линия на спешната макрофинансова помощ, която беше предоставена в контекста на нарастващата заплаха непосредствено преди нахлуването на Русия, съгласно Решение (ЕС) 2022/313 на Европейския парламент и на Съвета ([3]) на Украйна бяха предоставени заеми в размер на 1,2 милиарда евро, платени на два транша от по 600 милиона евро всеки, през март и май 2022 г.

(4) С извънредната макрофинансова помощ на Съюза в размер до 1 милиард евро, която бе предоставена съгласно Решение (ЕС) 2022/1201 на Европейския парламент и на Съвета ([4]), бе осигурена бърза и спешна подкрепа на бюджета на Украйна, като тази извънредна помощ беше изцяло изплатена на два транша на 1 и 2 август 2022 г. Тази помощ представлява първия етап от планираната извънредна макрофинансова помощ за Украйна в размер до 9 милиарда евро, обявена от Комисията в нейното съобщение от 18 май 2022 г., озаглавено „Подпомагане и възстановяване на Украйна“, и одобрена от Европейския съвет на 23—24 юни 2022 г.

([1]) Позиция на Европейския парламент от 24 ноември 2022 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 10 декември 2022 г. (все още непубликувана в Официален вестник) Позиция на Европейския парламент от 14 декември 2022 г. (все още непубликувана в Официален вестник).

([2]) Споразумение за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна (ОВ L 161, 29.5.2014 г., стр. 3).

([3]) Решение (ЕС) 2022/313 на Европейския парламент и на Съвета от 24 февруари 2022 г. за предоставяне на макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L 55, 28.2.2022 г., стр. 4).

([4]) Решение (ЕС) 2022/1201 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2022 г. за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L 186, 13.7.2022 г., стр. 1).

(5) Решение (ЕС) 2022/1628 на Европейския парламент и на Съвета ([5]) представлява допълнителна стъпка към изпълнението на планираната извънредна макрофинансова помощ от Съюза. С него бе създадена основата за предоставянето на Украйна на допълнителна сума в размер до 5 милиарда евро под формата на заеми при изключително преференциални условия, от които 2 милиарда евро бяха изплатени на 18 октомври, а останалите 3 милиарда евро трябва да бъдат изплатени до края на 2022 г.

(6) Непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна, започнала на 24 февруари 2022 г., доведе до загуба на достъпа на Украйна до финансовите пазари и до драстичен спад в публичните ѝ приходи, докато публичните ѝ разходи за справяне с хуманитарната ситуация и за поддържане на непрекъснатостта на държавните услуги се увеличиха значително. В тази много несигурна и нестабилна ситуация най-добрите прогнозни оценки на нуждите на Украйна от финансиране, изготвени от Международния валутен фонд (МВФ) през лятото на 2022 г., сочат извънреден недостиг на финансиране от около 39 милиарда щатски долара през 2022 г., от които около половината биха могли да бъдат посрещнати благодарение на международна подкрепа. Предвид извънредните обстоятелства бързото предоставяне от Съюза на макрофинансовата помощ за Украйна съгласно Решение (ЕС) 2022/1628 беше счетено за подходящ краткосрочен отговор на значителните рискове за макрофинансовата стабилност на Украйна. Допълнителната сума в размер до 5 милиарда евро извънредна макрофинансова помощ съгласно посоченото решение беше отпусната, за да се подпомогне макрофинансовата стабилност на Украйна, да се засили непосредствената издръжливост на страната и да се поддържа нейния капацитет за възстановяване, като по този начин се допринася за устойчивостта на държавния дълг на Украйна и за способността ѝ в крайна сметка да бъде в състояние да изпълни финансовите си задължения.

(7) От началото на агресивната война на Русия срещу Украйна досега Съюзът, неговите държави членки и европейските финансови институции са мобилизирали 19,7 милиарда евро за икономическата, социалната и финансовата издръжливост на Украйна. Тази сума съчетава подкрепа от бюджета на Съюза в размер на 12,4 милиарда евро, включително извънредната макрофинансова помощ и подкрепа от Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие, изцяло или частично гарантирани от бюджета на Съюза, както и допълнителна финансова подкрепа от държавите членки в размер на 7,3 милиарда евро.

(8) Освен това Съветът взе решение за мерки за помощ в подкрепа на украинските въоръжени сили в рамките на Европейския механизъм за подкрепа на мира в размер на 3,1 милиарда евро съгласно Решение (ОВППС) 2021/509 на Съвета ([6]) и за военна мисия за предоставяне на помощ в подкрепа на Украйна, с бюджет от 0,1 милиарда евро за общите разходи съгласно Решение (ОВППС) 2022/1968 на Съвета ([7]). Съюзът и неговите държави членки също така осигуриха безпрецедентна реакция в натура при извънредна ситуация чрез Механизма за гражданска защита на Съюза съгласно Регламент (ЕС) 2021/836 на Европейския парламент и на Съвета ([8]), като това е най-голямата операция при извънредна ситуация от създаването на посочения механизъм чрез която към Украйна и региона бяха изпратени милиони стоки от първа необходимост.

(9) На заседанието си от 23 юни 2022 г. Европейският съвет реши да предостави на Украйна статут на държава кандидатка. Текущата и силна подкрепа за Украйна е ключов приоритет за Съюза. Тъй като щетите от агресивната война на Русия за украинската икономика, граждани и предприятия са огромни, текущата и силна подкрепа за Украйна изисква организиран колективен подход, определен в инструмента за предоставяне на подкрепа от Съюза за Украйна (макрофинансова помощ +), създаден с настоящия регламент (наричан по-нататък „Инструментът“).

(10) Агресивната война на Русия срещу Украйна представлява стратегическа геополитическа заплаха за Съюза като цяло и изисква от държавите членки да бъдат силни и единни. Поради това е от съществено значение подкрепата на Съюза да бъде разгърната бързо и да е в състояние да се адаптира гъвкаво и постепенно, за да се окаже незабавна помощ и да се постигне краткосрочно реконструиране по пътя към бъдещо възстановяване.

([5]) Решение (ЕС) 2022/1628 на Европейския парламент и на Съвета от 20 септември 2022 г. за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна, за укрепване на общия фонд „Провизии“ чрез гаранции от държавите членки и чрез специално провизиране за някои финансови задължения, свързани с Украйна, гарантирани съгласно Решение № 466/2014/ЕС, и за изменение на Решение (ЕС) 2022/1201 (ОВ L 245, 22.9.2022 г., стр. 1).

([6]) Решение (ОВППС) 2021/509 на Съвета от 22 март 2021 г. за създаване на Европейски механизъм за подкрепа на мира и за отмяна на Решение (ОВППС) 2015/528 (ОВ L 102, 24.3.2021 г., стр. 14).

([7]) Решение (ОВППС) 2022/1968 на Съвета от 17 октомври 2022 г. относно военна мисия на Европейския съюз за предоставяне на помощ в подкрепа на Украйна (EUMAM Ukraine) (ОВ L 270, 18.10.2022 г., стр. 85).

([8]) Регламент (ЕС) 2021/836 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за изменение на Решение № 1313/2013/ЕС относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (ОВ L 185, 26.5.2021 г., стр. 1).

(11) Общата цел на Инструмента е да допринесе за преодоляване на недостига на финансиране на Украйна през 2023 г., по-специално чрез предоставяне на краткосрочно финансово облекчение при преференциални условия за държавния бюджет на Украйна по предвидим, траен, организиран и своевременен начин, включително за финансиране на реконструирането и първоначалната подкрепа за следвоенното възстановяване, когато е целесъобразно, с цел подпомагане на Украйна по пътя ѝ към европейска интеграция.

(12) За да се постигне общата цел на Инструмента, помощта следва да се предоставя в подкрепа на макрофинансовата стабилност в Украйна и за облекчаване на ограниченията във връзка с външното финансиране на Украйна. Комисията следва да осъществява подкрепата от Инструмента в съответствие с основните принципи и цели на мерките, предприети в различните области на външната дейност и другите съответни политики на Съюза.

(13) Предоставянето на подкрепа за реконструиране, ремонт и поддръжка на критични функции и инфраструктура, както и помощ за нуждаещите се и за най-засегнатите райони по отношение на материална и социална подкрепа, временни жилища, жилищно и инфраструктурно строителство също следва да бъдат сред основните области, за които се предоставя подкрепа от Инструмента.

(14) Инструментът следва също така да подкрепя според случая укрепването на капацитета на украинските органи за подготовка за бъдещото следвоенно възстановяване и за ранната подготвителна фаза на предприсъединителния процес, включително укрепването на украинските институции, реформирането и повишаването на ефективността на публичната администрация, както и прозрачността, структурните реформи и доброто управление на всички равнища.

(15) Инструментът ще подкрепя външната политика на Съюза по отношение на Украйна. Комисията и Европейската служба за външна дейност следва да работят в тясно сътрудничество през цялото времетраене на операцията за подкрепа, за да координират външната политика на Съюза и да гарантират нейната последователност. Подкрепата за Украйна от Инструмента ще продължи да допринася значително за удовлетворяване на нуждите на Украйна от финансиране, както са определени в прогнозните изчисления на МВФ, Световната банка и други международни финансови институции, като се има предвид капацитетът на Украйна да се финансира със собствени ресурси. При определянето на размера на подкрепата се вземат под внимание също така очакваният финансов принос от двустранни и многостранни донори, както и предварително съществуващото разпределение на другите инструменти на Съюза за външно финансиране в Украйна и добавената стойност на цялостното участие на Съюза.

(16) Положението в Украйна изисква поетапен подход, при който инструментът, съсредоточен върху макрофинансовата стабилност, както и върху незабавната помощ и реконструирането, следва да бъде придружен от текуща подкрепа от Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, създаден с Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета ([9]), и Инструмента за хуманитарна помощ, създаден с Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета ([10]).

(17) В настоящия регламент следва да се определят наличните ресурси за Инструмента за периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г. с възможни плащания до 31 март 2024 г. Под формата на заеми следва да се предостави максимална сума от 18 милиарда евро. Освен това за периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2027 г. в настоящия регламент следва да се предвиди лихвена субсидия. За да се гарантира покриването на разходите по лихвените проценти през целия срок на заемите, вноските от държавите членки след 2027 г. следва да бъдат подновени и да продължат под формата на външни целеви приходи, освен ако не бъдат покрити с други средства в бъдещите многогодишни финансови рамки. Следователно е възможно вноските на държавите членки да бъдат удължени след 2027 г.

([9]) Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа, за изменение и отмяна на Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) 2017/1601 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета (ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1).

([10]) Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ (ОВ L 163, 2.7.1996 г., стр. 1).

(18) Настоящият регламент следва да осигури възможност на държавите членки да предоставят допълнителни ресурси под формата на външни целеви приходи, които да бъдат усвоявани съгласно меморандума за разбирателство (МР) на Инструмента. Такава възможност за допълнителни вноски следва да се предостави и на заинтересованите трети държави и страни, под формата на външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, букви г) и д) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ([11]) (наричан по-нататък „Финансовия регламент“). За да се насърчат полезните взаимодействия и взаимното допълване, е целесъобразно да се даде възможност такива допълнителни вноски от държавите членки, от заинтересованите трети държави и страни да бъдат предоставяни и за програмите, създадени съгласно регламенти (ЕС) 2021/947 и (ЕО) № 1257/96 за финансиране на мерки, допринасящи за постигането на целите на Инструмента.

(19) Доброволните вноски от държавите членки следва да бъдат неотменими, безусловни и да се предоставят при поискване. За тази цел държавите членки следват да сключат с Комисията споразумение за финансов принос по смисъла на член 22, параграф 2 от Финансовия регламент. Това споразумение за финансов принос следва да обхваща вноската за лихвената субсидия, а ако държавите членки желаят да предоставят допълнителни суми — и тези суми.

(20) Подкрепата от Инструмента следва да се предоставя при предварителното условие, че Украйна продължава да зачита ефективните демократични механизми и свързаните с тях институции, включително многопартийната парламентарна система и върховенството на закона, както и да гарантира зачитането на правата на човека.

(21) Подкрепата от Инструмента следва да бъде обвързана с условия на политиката, които ще бъдат определени в МР. Тези условия следва също така да включват ангажименти за укрепване на икономическите резултати и устойчивостта на страната, на бизнес средата, за улесняване на възстановяването на критичната инфраструктура и за справяне с предизвикателствата в енергийния сектор.

(22) Условията на политиката следва да бъдат допълнени от строги изисквания за докладване с цел да се гарантира, че средствата се използват по ефикасен, прозрачен и отговорен начин.

(23) С оглед на положението в Украйна е целесъобразно да се предвиди междинен преглед на МР.

(24) Подкрепата от Инструмента следва да се отпуска при спазване на предварителните условия, задоволително изпълнение и напредък в изпълнението на условията на политиката.

(25) Целесъобразно е да се предвиди възможност за преоценка на нуждите от финансиране на Украйна и за намаляване, спиране или отмяна на подкрепата, ако тези нужди намалеят съществено през периода на предоставяне на подкрепата от Инструмента в сравнение с първоначалните прогнози. Целесъобразно е също така да се предвиди възможност за спиране или отмяна на плащанията, в случай че не са изпълнени изискванията за предоставяне на подкрепата от Инструмента.

(26) В контекста на спешните нужди на Украйна от финансиране е целесъобразно финансовата помощ да бъде организирана съгласно диверсифицираната стратегия за финансиране, предвидена в член 220а от Финансовия регламент и установена в него като единен метод на финансиране, което се очаква да повиши ликвидността на облигациите на Съюза и привлекателността и разходната ефективност на емитирането от Съюза.

([11]) Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

(27) Като се има предвид трудното положение на Украйна, причинено от агресивната война на Русия, и за да се подкрепи Украйна по пътя ѝ към дългосрочна стабилност, е целесъобразно на Украйна да се предоставят заеми при изключително преференциални условия с максимален срок от 35 години и с начало на изплащането на главницата не по-рано от 2033 г. Целесъобразно е също така да се предвиди дерогация от член 220, параграф 5, буква д) от Финансовия регламент и да се даде възможност на Съюза да покрие разходите по лихвените проценти и да освободи Украйна от административни разходи, които тя иначе би понесла. Лихвената субсидия следва да се предоставя като инструмент, считан за подходящ за гарантиране на ефективността на подкрепата по Инструмента по смисъла на член 220, параграф 1 от Финансовия регламент. Тя следва да се финансира от допълнителни доброволни вноски от държавите членки и следва да бъде на разположение постепенно след влизането в сила на споразуменията с държавите членки.

(28) Следва да е възможно Украйна да подава искане за лихвена субсидия и за освобождаване от административни разходи всяка година.

(29) Финансовото задължение от заеми по настоящия регламент не следва да бъде подкрепяно чрез гаранцията за външна дейност чрез дерогация от член 31, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕС) 2021/947. Подкрепата от Инструмента следва да представлява финансова помощ по смисъла на член 220, параграф 1 от Финансовия регламент. Като се вземат предвид финансовите рискове и бюджетното покритие, финансовата помощ под формата на заеми от Инструмента не следва да се провизира и чрез дерогация от член 211, параграф 1 от Финансовия регламент не следва да се определя процент на провизиране като процент от сумата, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент.

(30) Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета ([12]) понастоящем не дава възможност за покриване на финансовото задължение, произтичащо от заеми от Инструмента. До евентуалното му изменение, което би позволило като гаранция да се мобилизират бюджетни средства над таваните на многогодишната финансова рамка (МФР) и до размера на таваните, посочени в член 3, параграфи 1 и 2 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета ([13]), е целесъобразно да се потърси алтернативно решение за предоставяне на допълнителни средства.

(31) Доброволните вноски на държавите членки под формата на гаранции бяха определени като подходящ инструмент за осигуряване на защитата, даваща възможност за извършване на операциите по получаване и отпускане на заеми съгласно настоящия регламент. Гаранциите на държавите членки следва да представляват подходяща предпазна мярка, която осигурява способността на Съюза да изплати обратно заетите средства в подкрепа на заемите от Инструмента.

(32) Гаранциите, предоставени от държавите членки, следва да покрият подкрепата от Инструмента под формата на заеми за максимален размер до 18 000 000 000 EUR. Важно е държавите членки да приключат приложимите национални процедури за предоставяне на гаранциите, като отдадат на това най-висок приоритет. Предвид неотложния характер на ситуацията времето, необходимо за приключването на тези процедури, не следва да забавя изплащането на необходимата финансова подкрепа за Украйна под формата на заеми съгласно настоящия регламент. Същевременно финансовата подкрепа от Инструмента под формата на заеми следва да се предоставя постепенно, с влизането в сила на гаранциите, предоставени от държавите членки. С оглед на принципа на добро финансово управление и предпазливост Комисията следва да уреди отпускането на заемите при надлежно отчитане на кредитоспособността си. Подкрепата обаче следва да бъде на разположение в пълния ѝ размер до 18 000 000 000 EUR, считано от датата на прилагане на изменението на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 или на заменил го последващ акт, в които се предвижда гаранция за заемите от Инструмента в рамките на бюджета на Съюза, над таваните на МФР и до размера на таваните, посочени в член 3, параграфи 1 и 2 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053.

([12]) Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 11).

([13]) Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 г. относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом (ОВ L 424, 15.12.2020 г., стр. 1).

(33) Гаранциите на държавите членки следва да бъдат неотменими, безусловни и при поискване. Тези гаранции следва да осигурят способността на Съюза да изплати обратно средствата, заети на капиталовите пазари или от финансови институции. Гаранциите следва да престанат да бъдат изискуеми, считано от деня на прилагане на изменението на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 или на заменил го последващ акт, в които се предвижда гаранция за заемите от Инструмента в рамките на бюджета на Съюза, над таваните на МФР и до размера на таваните, посочени в член 3, параграфи 1 и 2 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053. Гаранциите следва да бъдат задействани, в случай че Съюзът не получи своевременно плащане от Украйна по заемите от Инструмента, включително, по-специално, при изменение на графика на плащанията по каквато и да е причина, както и в случай на очаквано или неочаквано неплащане.

(34) Сумите, събрани съгласно споразуменията за заем във връзка със заемите от Инструмента, следва да бъдат върнати на държавите членки, които са изпълнили исканията за плащане по гаранции, чрез дерогация от член 211, параграф 4, буква в) от Финансовия регламент.

(35) Преди да задейства гаранциите, предоставени от държавите членки, Комисията, по своя преценка и на своя отговорност в качеството на институцията на Съюза, на която е поверено изпълнението на общия бюджет на Съюза в съответствие с член 317 от Договора за функционирането на Европейския съюз, следва да разгледа всички мерки, налични в рамките на диверсифицираната стратегия за финансиране, предвидена в член 220а от Финансовия регламент, в съответствие с определените в настоящия регламент ограничения. В съответното искане за плащане по гаранция Комисията следва по целесъобразност да информира държавите членки за това разглеждане.

(36) Относителният дял на вноските на всяка държава членка (алгоритъм за вноските) към общата гарантирана сума следва да отговаря на относителните дялове на държавите членки към общия брутен национален доход (БНД) на Съюза. Исканията за плащане по гаранции следва да се извършват пропорционално, като се прилага алгоритъмът за вноските. До влизането в сила на всички гаранционни споразумения между Комисията и държавите членки алгоритъмът за вноските следва да се коригира пропорционално на временна основа.

(37) Целесъобразно е Комисията и Украйна да сключат споразумение за заем за подкрепата под формата на заем в рамките на условията, определени в МР. За да се осигури ефикасна защита на финансовите интереси на Съюза, свързани с подкрепата по Инструмента, Украйна следва да предприеме подходящи мерки за предотвратяване на измамите, корупцията и всички други нередности, свързани с тази подкрепа, и за борба с тях. Освен това в споразумението за заем и споразумението за финансиране следва да се предвидят разпоредби, по силата на които Комисията да извършва проверки, Сметната палата да извършва одити и Европейската прокуратура да упражнява своите правомощия, в съответствие с членове 129 и 220 от Финансовия регламент.

(38) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно да допринесе за преодоляване на недостига на финансиране на Украйна през 2023 г., по-специално чрез предоставяне на краткосрочна финансова помощ при преференциални условия за държавния бюджет на Украйна по предвидим, постоянен, организиран и своевременен начин, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците му може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.

(39) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([14]).

([14]) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

(40) Поради неотложността, предизвикана от извънредните обстоятелства вследствие на непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия, е уместно да се прибегне до изключението от срока от осем седмици, предвидено в член 4 от Протокол № 1 относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз, приложен към Договора за Европейския съюз, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

(41) Предвид ситуацията в Украйна настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност в деня след публикуването му *в Официален вестник на Европейския съюз,*

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПОДКРЕПА ОТ СЪЮЗА ЗА УКРАЙНА

РАЗДЕЛ 1

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се създава инструмент за предоставяне на подкрепа от Съюза за Украйна (макрофинансова помощ +) (наричан по-нататък „Инструментът“) под формата на заеми, неподлежаща на връщане подкрепа и лихвена субсидия.

2. С него се определят целите на Инструмента, финансирането му, формите на финансиране от Съюза от Инструмента и правилата за предоставяне на такова финансиране.

Член 2

Цели на Инструмента

1. Общата цел на Инструмента е да се предоставят краткосрочно финансово облекчение на Украйна по предвидим, траен, организиран и своевременен начин, финансиране на реконструирането и първоначална подкрепа за следвоенното възстановяване, когато е целесъобразно, за да се подпомогне Украйна по пътя ѝ към европейска интеграция.

2. За да се постигне общата цел, основните специфични цели по-специално са да се подкрепят:

а) макрофинансовата стабилност и да се облекчат ограниченията във връзка с външното и вътрешното финансиране на Украйна;

б) програмата за реформи, насочена към ранната подготвителна фаза на предприсъединителния процес, когато е целесъобразно, включително укрепването на украинските институции, реформирането и повишаването на ефективността на публичната администрация, както и прозрачността, структурните реформи и доброто управление на всички равнища;

в) възстановяването на критични функции и инфраструктура и помощта за нуждаещите се лица.

Член 3

Области, в които се оказва подкрепа

За постигането на целите си Инструментът предоставя подкрепа по-специално за:

а) финансирането на нуждите на Украйна от финансиране с цел поддържане на макрофинансовата стабилност на държавата;

б) реконструирането, например за възстановяване на критична инфраструктура, като енергийна инфраструктура, водни системи, транспортни мрежи, вътрешни пътища или мостове, или за стратегически икономически сектори и социална инфраструктура, като здравни заведения, училища и жилища за преместени лица, включително временни и социални жилища;

в) секторни и институционални реформи, включително реформи за борба с корупцията и в съдебната система, зачитане на върховенството на закона, добро управление и модернизиране на националните и местните институции;

г) подготовката за възстановяването на Украйна;

д) подкрепа за привеждането на регулаторната рамка на Украйна в съответствие с тази на Съюза и за интеграцията на Украйна в единния пазар, както и за укрепване на икономическото развитие и за подобряване на конкурентоспособността;

е) укрепването на административния капацитет на Украйна чрез подходящи средства, включително използването на техническа помощ.

Член 4

Налична подкрепа от Инструмента

1. Подкрепата от Инструмента под формата на заеми е на разположение, при спазване на член 5, за максимален размер до 18 000 000 000 EUR за периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г. с възможно изплащане до 31 март 2024 г.

Подкрепата се предоставя постепенно, след влизането в сила на предоставените от държавите членки гаранции в съответствие с член 5, параграф 4, без в никакъв момент да се надвишават сумите, обхванати от гаранционните споразумения.

Същевременно, считано от датата на прилагане на изменението на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 или на заменил го последващ акт, в който се предвижда гаранция за заемите, посочени в първа алинея от настоящия параграф, в рамките на бюджета на Съюза, над таваните на МФР и до размера на таваните, посочени в член 3, параграфи 1 и 2 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053, втора алинея от настоящия параграф престава да се прилага и подкрепата, посочена в първа алинея от настоящия параграф, е на разположение в пълен размер.

2. На разположение е и допълнителна подкрепа от Инструмента за периода от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2027 г., при спазване на член 7, параграф 1, за покриване на разходите съгласно член 17. Тази допълнителна подкрепа може да бъде на разположение след 31 декември 2027 г. при спазване на член 7, параграф 1.

3. Допълнителните суми, поставени на разположение в съответствие с член 7, параграфи 2 и 4 от настоящия регламент, могат да бъдат отпуснати като неподлежаща на връщане подкрепа, когато това е предвидено в меморандума за разбирателство, който трябва да бъде сключен в съответствие с член 9 от настоящия регламент или в съответствие с регламенти (ЕС) 2021/947 и (ЕО) № 1257/96, за финансиране на мерки за постигане на целите, посочени в член 2, параграф 2, букви б) и в) от настоящия регламент, в съответствие с установените в посочените регламенти правила.

4. Сумите, посочени в параграф 3, могат да покриват разходите за подкрепата на изпълнението на Инструмента и за постигането на неговите цели, включително за административна подкрепа, свързана с дейностите за подготовка, последващите действия, действията за осъществяване на мониторинг, контрол, одит и оценка, които са необходими за такова изпълнение, както и разходите на централата и на делегациите на Съюза за административната и координационна подкрепа, необходима за Инструмента, и за управление на операциите, финансирани от Инструмента, включително информационните и комуникационните действия и корпоративните информационни системи.

Член 5

Вноски под формата на гаранции от държавите членки

1. Държавите членки могат да правят вноски чрез предоставяне на гаранции с общ размер до 18 000 000 000 EUR по отношение на подкрепата от Инструмента под формата на заеми, посочена в член 4, параграф 1.

2. Когато държавите членки правят вноски, те ги предоставят под формата на гаранции, които са неотменими, безусловни и при поискване, чрез гаранционно споразумение, което трябва да бъде сключено с Комисията в съответствие с член 6.

3. Относителният дял на вноската на съответната държава членка (алгоритъм за вноските) към сумата, посочена в параграф 1 от настоящия член, съответства на относителния дял на тази държава членка в общия БНД на Съюза, произтичащ от функцията Общи приходи на бюджета за 2023 г., част А („Финансиране на годишния бюджет на Съюза, Въведение“), таблица 4, колона 1), съдържаща се в общия бюджет на Съюза за финансовата 2023 г., във вида, в който е окончателно приет на 23 ноември 2022 г.

4. Гаранциите стават ефективни по отношение на всяка държава членка, считано от датата на влизането в сила на посоченото в член 6 гаранционно споразумение между Комисията и съответната държава членка.

5. Сумите, произтичащи от искания за плащане по гаранции, представляват външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, буква а), подточка ii) от Финансовия регламент за изплащането на финансови задължения от подкрепата от Инструмента под формата на заеми, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент.

6. Преди да задейства гаранциите, предоставени от държавите членки, Комисията, по своя преценка и на своя отговорност, разглежда всички мерки, налични в рамките на диверсифицираната стратегия за финансиране, предвидена в член 220а от Финансовия регламент в съответствие с определените в настоящия регламент ограничения. Това разглеждане не засяга характера на гаранциите, предоставени съгласно параграф 2 от настоящия член, които са неотменими, безусловни и при поискване. В искането за плащане по гаранции Комисията информира по целесъобразност държавите членки за това разглеждане.

7. Чрез дерогация от член 211, параграф 4, буква в) от Финансовия регламент сумите, събрани от Украйна във връзка с подкрепата от Инструмента под формата на заеми, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент, се възстановяват на държавите членки до размера на исканията за плащане по гаранции, изпълнени от държавите членки съгласно член 6, буква а) от настоящия регламент.

Член 6

Гаранционни споразумения

Комисията сключва гаранционно споразумение с всяка държава членка, която предоставя гаранция, посочена в член 5. В това споразумение се определят правилата, уреждащи гаранцията, които са еднакви за всички държави членки, включително по-специално разпоредби, които:

а) установяват задължението на държавите членки да изпълняват исканията за плащане по гаранции, отправени от Комисията по отношение на подкрепата от Инструмента под формата на заеми, посочена в член 4, параграф 1;

б) гарантират, че исканията за плащане по гаранции се извършват пропорционално, като се прилага алгоритъмът за вноските, посочен в член 5, параграф 3; на временна основа алгоритъмът за вноските се коригира пропорционално до влизането в сила на всички гаранционни споразумения между Комисията и държавите членки в съответствие с член 5, параграф 4;

в) предвиждат, че исканията за плащане по гаранции запазват способността на Съюза да изплати обратно средствата, заети съгласно член 16, параграф 1 от капиталовите пазари или от финансови институции, в случай на неплащане от страна на Украйна, което включва случаи на изменение на графика на плащанията по каквато и да е причина, както и на очаквани и неочаквани неплащания;

г) гарантират, че когато държава членка не изпълни, изцяло или частично, искане за плащане по гаранция в срок, Комисията, за да покрие частта, съответстваща на тази държава членка, има право да отправи допълнителни искания за плащане по гаранциите, предоставени от други държави членки. Тези допълнителни искания се отправят пропорционално на относителния дял на всяка от другите държави членки в посочения в член 5, параграф 3 брутен национален доход (БНД) на Съюза, и се адаптират, без да се взема предвид относителният дял на съответната държава членка. Държавата членка, която не е изпълнила искането за плащане по гаранция, остава задължена да го изпълни, както и по отношение на всички произтичащи от това разходи. Средствата за всички допълнителни вноски се възстановяват на останалите държави членки от сумите, които Комисията събира от държавата членка, неизпълнила искането. При всички обстоятелства поисканото от държава членка плащане по гаранция е ограничено от общия размер на гаранцията, внесена от тази държава членка съгласно гаранционното споразумение;

д) се отнасят до условията за плащане;

е) гарантират, че гаранциите престават да бъдат изискуеми, считано от деня на прилагане на изменение на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 или на заменил го последващ акт, който предвижда гаранция за заемите, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент, в рамките на бюджета на Съюза, над таваните на МФР и до размера на таваните, посочени в член 3, параграфи 1 и 2 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053.

Член 7

Вноски от държавите членки и трети страни

1. Държавите членки могат да правят вноски за Инструмента чрез сумите, посочени в член 4, параграф 2. Относителният дял на вноската на съответната държава членка към тези суми отговаря на относителния дял на тази държава членка от общия БНД на Съюза. За вноските за година n относителният дял на база БНД се изчислява като делът в общия БНД на Съюза, получен съгласно съответната колона в приходната част на последния годишен бюджет на Съюза или на коригиращия годишен бюджет на Съюза, приет за година n-1.

Подкрепата от Инструмента по настоящия параграф става налична по отношение на всяка сума, определена в споразумение между Комисията и съответната държава членка, след влизането в сила на това споразумение.

2. Държавите членки могат да правят вноски за Инструмента с допълнителни суми, както е посочено в член 4, параграф 3.

3. Вноските, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, представляват външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, буква а), точка ii) от Финансовия регламент.

4. Заинтересованите трети държави и страни могат също да правят вноски за неподлежащата на връщане подкрепа от Инструмента с допълнителни суми, посочени в член 4, параграф 3 от настоящия регламент, по-специално във връзка със специфичните цели, посочени в член 2, параграф 2, букви б) и в) от настоящия регламент. Тези вноски представляват външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, букви г) и д) от Финансовия регламент.

РАЗДЕЛ 2

Условия за подкрепата от Инструмента

Член 8

Предварително условие за подкрепата от Инструмента

1. Поддържането и зачитането от страна на Украйна на ефективни демократични механизми, включително многопартийна парламентарна система, и на върховенството на закона и осигуряването на гаранции за зачитането на правата на човека са предварително условие за предоставянето на подкрепа от Инструмента.

2. Комисията и Европейската служба за външна дейност наблюдават изпълнението на предварителното условие, посочено в параграф 1, през целия срок на подкрепата, предоставяна от Инструмента, по-специално преди извършването на плащанията, като надлежно вземат предвид, според случая редовния доклад на Комисията за разширяването. Обстоятелствата в Украйна и последиците от прилаганото там военно положение също се вземат под внимание.

3. Параграфи 1 и 2 от настоящия член се прилагат в съответствие с Решение 2010/427/ЕС на Съвета ([15]).

Член 9

Меморандум за разбирателство

1. Комисията сключва меморандум за разбирателство (МР) с Украйна, в който по-специално се определят условията на политиката, индикативното финансово планиране и изискванията за докладване, посочени в член 10, с които е свързана подкрепата от Съюза от Инструмента.

Условията на политиката са свързани, според случая, в контекста на цялостното положение в Украйна, с целите и тяхното изпълнение, посочени съответно в членове 2 и 3, и с предварителното условие, посочено в член 8. Те включват ангажираност с принципите на добро финансово управление с акцент върху борбата с корупцията, борбата с организираната престъпност, борбата с измамите и избягването на конфликти на интереси и създаването на прозрачна и отчетна рамка за управление на реконструирането и, според случая, възстановяването.

2. МР може да бъде преразгледан от Комисията в средата на периода. Комисията може да измени МР след преразглеждането.

3. МР се приема и изменя в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 19, параграф 2.

Член 10

Изисквания за докладване

1. МР включва изисквания за докладване за Украйна и гарантира по-специално ефикасността, прозрачността и отчетността при използването на подкрепата, предоставяна от Инструмента.

2. Комисията проверява периодично изпълнението на изискванията за докладване и напредъка в изпълнението на условията на политиката, установени в МР. Комисията уведомява Европейския парламент и Съвета за резултатите от тази проверка.

РАЗДЕЛ 3

Предоставяне на подкрепата от Инструмента, задължения за оценка и предоставяне на информация

Член 11

Предоставяне на подкрепата от Инструмента

1. При спазване на изискванията, посочени в член 12, подкрепата от Инструмента се предоставя от Комисията на траншове. Комисията взема решение относно графика за изплащането на всеки транш. Всеки транш може да бъде изплатен наведнъж или на няколко пъти.

([15]) Решение 2010/427/ЕС на Съвета от 26 юли 2010 г. за определяне на организацията и функционирането на Европейската служба за външна дейност (ОВ L 201, 3.8.2010 г., стр. 30).

2. Предоставянето на подкрепата от Инструмента се управлява от Комисията въз основа на нейната оценка на изпълнението на условията на политиката, включени в МР.

Член 12

Решение за предоставяне на подкрепата от Инструмента

1. Украйна представя искане за средства преди изплащането на всеки транш, придружено от доклад в съответствие с разпоредбите на МР.

2. Комисията взема решение за отпускане на траншовете в зависимост от оценката си на следните изисквания:

а) спазването на предварителното условие, посочено в член 8;

б) задоволителното изпълнение на изискванията за докладване, договорени в МР;

в) задоволителен напредък към изпълнението на условията на политиката, определени в МР.

3. Преди изплащането на максималния размер на подкрепата от Инструмента Комисията проверява дали са изпълнени всички условия на политиката, определени в МР.

Член 13

Намаляване, спиране и отмяна на подкрепата от Инструмента

1. Ако нуждите на Украйна от финансиране намалеят съществено през периода на изплащане на подкрепата от Съюза от Инструмента в сравнение с първоначалните прогнози, Комисията може да намали размера на подкрепата, да я спре или да я отмени.

2. Когато изискванията, определени в член 12, параграф 2, не са изпълнени, Комисията спира или отменя изплащането на подкрепата от Инструмента.

Член 14

Оценка на изпълнението на подкрепата, предоставяна от Инструмента

По време на изпълнението на Инструмента Комисията оценява чрез оперативна оценка, която може да бъде извършена заедно с оперативната оценка, предвидена в решения (ЕС) 2022/1201 и (ЕС) 2022/1628, изрядността на финансовата уредба на Украйна, административните процедури и механизмите за вътрешен и външен контрол, които са свързани с подкрепата по Инструмента.

Член 15

Информиране на Европейския парламент и на Съвета

Комисията информира Европейския парламент и Съвета за развитията във връзка с подкрепата на Съюза по Инструмента, включително за изплащането на сумите от него и за развитието на операциите, посочени в член 11, и им предоставя своевременно съответните документи. В случай на спиране или отмяна по член 13, параграф 2 тя информира без забавяне Европейския парламент и Съвета за причините за спирането или отмяната.

ГЛАВА II

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОДКРЕПАТА

Член 16

Операции по получаване и отпускане на заеми

1. За да се финансира подкрепата от Инструмента под формата на заеми, на Комисията се предоставя правомощието, от името на Съюза, да заема необходимите средства на капиталовите пазари или от финансови институции в съответствие с член 220а от Финансовия регламент.

2. Подробните условия за подкрепата от Инструмента под формата на заеми се определят в споразумение за заем в съответствие с член 220 от Финансовия регламент, което се сключва между Комисията и Украйна. Максималният срок на заемите е 35 години.

3. Чрез дерогация от член 31, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕС) 2021/947 макрофинансовата помощ, предоставена на Украйна под формата на заеми от Инструмента, не се подпомага от гаранцията за външна дейност.

Заемите съгласно настоящия регламент не се провизират и чрез дерогация от член 211, параграф 1 от Финансовия регламент не се определя процент на провизиране като процент от сумата, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент.

Член 17

Лихвена субсидия

1. Чрез дерогация от член 220, параграф 5, буква д) от Финансовия регламент и при условие че има налични ресурси Съюзът може да поема лихви, като отпусне лихвена субсидия и покрие административните разходи, свързани с получаването и отпускането на заеми, с изключение на разходите, свързани с предсрочното погасяване на заема, по отношение на заемите по настоящия регламент.

2. Украйна може да подава искане за лихвена субсидия и за покриване на административните разходи от Съюза всяка година.

Член 18

Споразумение за финансиране за неподлежаща на връщане подкрепа

Подробните условия на неподлежащата на връщане подкрепа, посочена в член 4, параграф 3 от настоящия регламент, се определят в споразумение за финансиране, което се сключва между Комисията и Украйна. Чрез дерогация от член 220, параграф 5 от Финансовия регламент споразумението за финансиране съдържа само разпоредбите, посочени в член 220, параграф 5, букви а), б) и в) от него. Споразумението за финансиране включва разпоредби относно защитата на финансовите интереси на Съюза, проверките, одитите, предотвратяването на измами и други нередности и възстановяването на средства.

ГЛАВА III

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 19

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 20

Годишен доклад

1. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за отчитане на изпълнението на глава I от настоящия регламент, включващ оценка на това изпълнение. В този доклад:

а) се разглежда напредъкът при изпълнението на подкрепата на Съюза от Инструмента;

б) се прави оценка на икономическото състояние и на перспективите пред Украйна, както и на изпълнението на изискванията и условията, посочени в раздел 2 на глава I от настоящия регламент;

в) се посочва връзката между изискванията и условията, определени в МР, текущото макрофинансово положение на Украйна и решенията на Комисията за отпускане на траншовете от подкрепата от Инструмента.

2. До две години след края на срока за предоставяне на помощта, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за последваща оценка на резултатите и на ефикасността на предоставената от Инструмента подкрепа от Съюза и на степента, до която тя е допринесла за постигането на целите на помощта.

Член 21

Заключителни разпоредби

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на 14 декември 2022 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	M. BEK